

GAZİ

EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ

GAZİ

JOURNAL OF EDUCATION SCIENCES

TRT Türk Halk Müziği Çocuk Korolarına Yönelik Öğretim Programı Önerisi: Bir Delphi Çalışması

Gülay Laçın^a, Gül Fahriye Evren^b

Yükleme: 09.10.2021; Kabul: 24.02.2022; Yayınlanma: 27.03.2022

DOI: 10.30855/gjes.2022.08.01.007

ÖZET

Ülkemizde yayıncılık görevinin yanında müzik konusunda eğiticilik, yetiştiricilik görevini de başarıyla üstlenen TRT kurumu bünyesinde, birçok koro çalışmaları yapılmaktadır. Bu koro çalışmalarından biri olan Türk Halk Müziği Çocuk Koroları, 7 Bölge Müdürlüğü'nde faaliyet göstermektedir. Faaliyet gösteren çocuk korolarında 3 sene boyunca müzik eğitimi, ses eğitimi ve repertuar dersleri verilmektedir. TRT bünyesinde bulunan Türk Halk Müziği Çocuk Korolarının koro öğretmenlerine yapılandırılmış görüşme uygulanarak durum tespiti yapılmış, çalışmalarını bir öğretim programı dahilinde yapıp yapmadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerini kapsamakta olup ilk aşamasını oluşturan bu görüşmede, koro öğretmenlerine bir bölümü demografik bilgileri içeren, toplamda 5 ayrı bölümden oluşan açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Bu çerçevede ikinci aşama olarak ses eğitimi dersine yönelik oluşturulan makamsal ses egzersizlerini ve ses eğitimi dersi kapsamında verilecek amaç-kazanımları içeren bir öğretim programı önerisi oluşturulmuştur. Çalışmanın son aşamasında ise programın içeriğine yönelik uzman görüşlerinin değerlendirilmesi için kullanılan Delphi tekniği, 8 uzmana uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, koroların izledikleri bir öğretim programı olmadığı tespit edilmiş ve bu bağlamda çalışmaların düzenli ve nitelikli yürütülmesi için bir öğretim programı önerisi oluşturulmuştur. Bu çalışma TRT bünyesinde faaliyet gösteren Türk Halk Müziği Çocuk Koroları için hazırlanmış ilköğretim programı olması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler:

Öğretim Programı,
Repertuar,
Ses Eğitimi,
Türkiye Radyo ve Televizyon
Kurumu,
Türk Halk Müziği Çocuk Korosu

Keywords:

Curriculum,
Repertoire,
Voice Education,
Turkish Radio and Television
Association,
Turkish Folk Music Children's
Choir

^a Milli Eğitim Müdürlüğü,
Ankara, Türkiye
Orcid: 0000 0002 0515 0257
gulay-batur@hotmail.com
Sorumlu Yazar

^b Erciyes Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi,
Kayseri, Türkiye
Orcid: 0000 0003 4754 3312
gevren@erciyes.edu.tr

Bu çalışma, Doç. Dr. Gül Fahriye Evren danışmanlığında Gülay Laçın tarafından hazırlanan ve Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından ID 9169- SYL 2019-9169 proje kodu ile desteklenen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Bu çalışma VIIth International Eurasian Educational Research Congress (EJER Congress) 2020'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Laçın, G., & Evren, G. F. (2022). TRT Türk halk müziği çocuk korolarına yönelik öğretim programı önerisi: Bir delphi çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 108-124. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2022.08.01.007>.

Curriculum Proposal of Turkish Radio and Television Association for Turkish Folk Music Children's Choir: A Delphi Study

ABSTRACT

In Turkey, many choir studies are carried out within the body of TRT, which successfully undertakes the task of music educating and training in addition to its broadcasting task. Turkish Folk Music Children's Choirs, which is one of these choral works, operates in seven Regional Directorates. In children's choir classes, music education, voice education, and repertoire lessons are provided for 3 years. The study aims to determine whether choir trainers of the Turkish Folk Music Children's Choirs within the body of TRT carry out their studies within a curriculum by applying structured interviews to them. This research includes qualitative research methods. Open-ended questions consisting of 5 separate sections, some of which include demographic information, were asked to the choir trainers as the first step. As for the second step, a curriculum proposal was created that includes modal voice exercises for the voice education lesson and the objectives-gains to be given within the scope of the voice education lesson. In the last stage of the study, the Delphi technique, which was used to evaluate expert opinions on the content of the program, was applied to 8 experts. As a result of the study, it was determined that there was no curriculum followed by the choirs, and in this context, a curriculum proposal was created for the regular and competent conduct of the studies. This study is important in terms of being a primary education program prepared for Turkish Folk Music Children's Choirs facilitating in TRT.

Bu çalışma, Doç. Dr. Gül Fahriye Evren danışmanlığında Gülay Laçın tarafından hazırlanan ve Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından ID 9169- SYL 2019-9169 proje kodu ile desteklenen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Bu çalışma VIIth International Eurasian Educational Research Congress (EJER Congress) 2020'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Laçın, G., & Evren, G. F. (2022). TRT Türk halk müziği çocuk korolarına yönelik öğretim programı önerisi: Bir delphi çalışması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 108-124. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2022.08.01.007>.

GİRİŞ

Eğitim; bireyin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerini geliştirilmesi için önemli bir süreçtir. Erdem (2005) eğitimi; bireylerin yeteneklerini özgürce ifade etmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlayan bir etkinlik olarak tanımlamaktadır. Eğitimin düzenli bir şekilde uygulanması ve verilen eğitimin işlerlik kazanması için de bir programın olması, o program dahilinde hareket edilmesi gerektiğini vurgularken, Deryakulu (1992, s. 787) eğitimin genel amacının "bireyi bilgi ile donatmaktan öte, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda hareket etmesini sağlamak" olduğunu vurgular.

Evren (2018), eğitimde yeni yaklaşımların, yöntemlerin ve önerilerin mevcut durumun iyileştirilmesinde önemli bir rol oynadığını savunmaktadır. Bilinen yöntemlerin dışına çıkmadan yani doğru yöntemden sapmadan ders içeriğinde uygulanan yeni yöntem ve tekniklerin müzik eğitiminin kalitesini artırılabilirliğini belirtmektedir. Eğitim programının bünyesinde bulunan öğretim programını Demirel (2009), derse ait tüm etkinliklerin nasıl öğretileceği konusunu kapsayan bir plan olarak değerlendirmekte, Varış (1996) ise, öğretim programını, bireyin yaşamı boyunca belli dönemlerde aldığı planlı ve programlı süreç olduğunu açıklamaktadır.

Müzik eğitimi, eğitimin dallarından biri olarak, bireyde müzikal davranışlar kazandırmayı amaçlar. Bu kazanımların sonucunda, müziksel işitme, nota okuma ve yazma, düzgün ve temiz şarkı söyleme, bir enstrüman çalma ve daha pek çok müzikal değişiklikler meydana gelmektedir. Shively (2015) yapmış olduğu çalışmada müzik eğitiminin son yirmi yıl süresince yapılandırmacı bir öğrenme teorisi üzerinde kurulu olduğunu ve bu öğrenmenin müzik eğitimi alanında önemli rol üstlendiğini belirtmektedir.

Uçan (2005) Müzik eğitimi; 'genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi' olmak üzere üç ana başlık altında inceleyerek, genel müzik eğitiminin temel olarak alınması gerektiğini ve her yaşta insan için gerekli olduğunu belirtmektedir. Mesleki müzik eğitimi ise; müziği meslek olarak seçen bireylerin müzik alanında kendilerini geliştirmek için aldıkları eğitimdir. Özengen müzik eğitimi kavramına bakıldığında; genel müzik eğitimi almış bireylerin müziği meslek olarak seçmedikleri sadece bireylerin müziğe karşı duydukları ilgi doğrultusunda aldıkları ve gönüllülük esasına dayalı olan eğitimdir.

Türkiye'de amatör müziğe ilgi duyan geniş bir kitlenin olduğu söylenebilir. Amatör müzik eğitimi bünyesinde bireyler ilgileri ve yetenekleri doğrultusunda müziğin her alanında eğitim alabilmektedirler. Bu eğitimlerden biri olan 'koro eğitimi' müzik eğitiminin her alanında temel olarak verilebilecek bir eğitimdir.

Amatör müzik eğitimi bünyesinde çalıştırılan korolara 'amatör korolar' denilmektedir. Amatör korolar sadece her meslekten değil, her yaşta müziğe gönül vermiş insanlardan oluşabilir. Bu koroda görev almak, kişilere herhangi bir maddi fayda sağlanmamakta olup, çalışmalar gönüllülük esasına göre yapılmaktadır. Bu tür koroların amacı sanatçı yetiştirmek değildir. Bu korolara koro üyeleri kültürlerini ve müziklerini öğrenmek, kendilerini geliştirmek ve yaptıkları işten keyif almak için katılırlar. Her yaş ve mesleğe uygun olan amatör korolar, müziğe amatör olarak ilgi duyan geniş bir kitleye müzik

eğitimi olanağı sağlamaktadır.

Amatör korolara açıklık getirirken Türkmen (2010), Türkiye’de müzik ile profesyonel olarak ilgilenenlerin yanı sıra amatör müzisyenlerin de varlığının göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Amatör olarak müzik ile ilgilenen kişilerin bu eğitimleri, Halk evleri, TRT (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu), Dershane, Dernek, Belediye ve müzik kursları gibi kurum ve kuruluşlar bünyesinde yapılan müzikal faaliyetler aracılığıyla aldıklarını belirtmektedir.

Çalışmanın ana konusu olan TRT Kurumu, kamu yayıncılığında sorumlu olup bunun yanı sıra kültür, sanat ve eğitimimize büyük katkı sağlamaktadır. 7 bölge müdürlüğünde faaliyet gösteren TRT’ de radyo ve televizyon yayınları yapılmakta, kültürümüzü en iyi şekilde kitlelere ulaştırılması için çalışmalar yürütülmektedir. TRT, yayıncılık misyonunun yanı sıra müzik alanındaki eğitim ve öğretim çalışmalarını da başarıyla sürdürmektedir. Bünyesinde çalışma yürüten Türk Halk Müziği (THM) ve Türk Sanat Müziği (TSM) Gençlik Koroları sayesinde müziğe gönül vermiş sayısız insan yetişmiştir. Ayrıca düzenli olarak yapılan amatör şarkı yarışmaları, genç yeteneklerin Türk halk müziğine ve Türk sanat müziğine olan ilgilerinin artmasına yardımcı olmaktadır. THM, TSM ve Çoksesli korolar gibi çeşitli müzik türlerinde müzik eğitimi veren TRT, ilgili alanlarda kendilerini geliştirmek isteyen kişileri bir araya getirerek çalışmalar yapmaktadır.

TRT Radyoları bünyesinde profesyonel olarak çalışma yürüten korolarının yanında, ülke müziğinin gelişmesine, yayılmasına olanak sağlayan amatör korolar da faaliyet göstermektedir. Amatör olarak faaliyet gösteren korolar çocuk ve gençlik koroları olmak üzere farklı yaş gruplarına hitap ederek çalışmalarını yürütmektedir (Ulusal, 2019). Koro, ‘tek sesli koro’ ve ‘çoksesli koro’ olmak üzere iki ana grupta incelenmektedir. Ayrıca korolar ses türlerine, kuruluş amaçlarına, müzik türüne, yaş gruplarına ve sayısal oluşumlarına göre de değerlendirilmektedir. Ses türlerine ve yaş gruplarına göre ayrılan korolar da bulunan *çocuk koroları* müzik eğitiminin temelini atıldığı korolardır. Çocuklarla yapılan koro çalışmalarında onların ses özellikleri, ses sınırları dikkate alınmalı, eser seçimleri, uygulanan çalışmalar bu özellikler doğrultusunda yapılmalıdır. Çevik (1999), çocuk seslerinin kadın sesleriyle benzerlik gösterdiğini, çocukların şarkı söylerken annelerinin seslerini taklit ettiklerini belirtmektedir. Çocuk seslerinin pürüzsüz, parlak bir özelliğe sahip olduğunu ifade ederken çocukların sahip olduğu üst ve alt tonlara göre şu sınıflandırmayı yapmaktadır.

1. Soprano ÇocukSesi (1. Ses)
2. Alto Çocuk Sesi (2. Ses)

Birol (1992), çocukların ses genişliklerini 1.2.3. sınıfları 6-7-8-9 yaşlar arasında, 4. ve 5. sınıfları 9-10-11-12 yaşlar arasında değerlendirmiş ve bunu 1. yaş dönemi kategorisi olarak ele almıştır. 1. yaş dönemi olarak nitelendirdiği sınıflardaki ses genişliğini şu şekilde açıklamıştır;

1. sınıf düzeyindeki öğrencinin (re¹.sol¹) daha sonra (la¹)
2. sınıf düzeyindeki öğrencinin (re¹.la¹) daha sonra (mi¹-si), (re¹ -si)

3. sınıf düzeyindeki öğrencinin (re¹ -do²) bazen (do¹-do²)
4. sınıf düzeyindeki öğrencinin (re¹ -re²)
5. sınıf düzeyindeki öğrencinin (do¹ -re²) mi² geçici olarak olabilir.

Cevanşir ve Gürel (1982) ise 1- 2 yaşına kadar çocukların ses kapasitesinin 5 yarım ton olduğunu, 12 yaşında ise ses kapasitesinin 1,5 oktavlık bir genişliğe ulaştığını belirtmektedir. Kız ve erkek çocuklarında bu dönemlerde seslerinde büyük bir fark olmadığını belirterek çocuk seslerinin sadece alto ve soprano olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Ses alanının genişliği çocuk ve yaşa göre de farklılıklar gösterebilir. Bir çocuğun sesi, içinde yaşadığı doğal, sosyal ve kültürel çevreye bağlı olarak değişebilir. Özellikle ilköğretimde çocuklara bağırmeden şarkı söyleyebileceklerini öğretmek esastır. Sınıfta uygulanacak ses eğitimi, toplu ses eğitiminin ana öğeleriyle birlikte harmanlanarak şarkı söylemeye elverişli, yumuşak, etkili, kaynaşabilen, anadilin özelliklerine uygun, ses eğitiminin hedef davranışlarına yönelik işlenmelidir.

Araştırmanın ana konusunu oluşturan TRT Türk Halk müziği Çocuk Koroları, 8-13 yaş grubundaki çocukların bir araya gelerek sosyal ilişkiler kurdukları, temel müzik eğitimi aldıkları, seslendirme çalışmaları yürüttükleri bir kuruluş olup çocukların bu doğrultuda bilinçli olarak müzik yapmalarını olanak sağlamaktadır.

Yapılan literatür araştırmasında 7 Bölge müdürlüklerinde aktif olarak çalışma yürüten THM çocuk korolarında 3 sene boyunca genel müzik eğitimi, ses eğitimi ve repertuar dersleri verilmektedir. Yapılan görüşmeler sonucunda koroların izledikleri düzenli bir eğitim-öğretim programının olmadığı tespit edilmiş ve bu bağlamda ilgili alanda müzik eğitiminin daha nitelikli bir şekilde yürütülmesine yönelik bir öğretim programı oluşturulmuştur. Çalışmada TRT bünyesinde faaliyet gösteren THM Çocuk Korolarına yönelik ortak bir program çerçevesinde, nitelikli ses eğitimi doğru bir şekilde aktarmak, ses özelliklerini dikkate alarak çocuk seslerini geliştirmek, türküler hakkında bilgi vermek ve ortak bir program çerçevesinde ses aralığına göre belirli bir repertuar oluşturmak amaçlanmaktadır.

Bu araştırma, Türkiye'de TRT çocuk koroları için oluşturulmuş ilk ve tek program olması açısından önemlidir. Bu anlamda TRT bünyesinde faaliyetlerini sürdürmekte olan Türk Halk Müziği Çocuk Korolarının 3 yıl içerisinde ses ve repertuar eğitimi derslerinde yapacakları çalışmalar belirli bir program çerçevesinde yürütülecektir. Bu bağlamda;

Problem Cümlesi

“TRT Türk Halk Müziği Çocuk Korolarına Yönelik Öğretim Programı Önerisi nasıl yapılandırılmalıdır?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri

1. TRT' ye bağlı THM Çocuk Korolarında çalışan koro eğitmenlerinin görüşleri nelerdir?
2. TRT THM Çocuk Koroları için önerilen öğretim programı önerisi hakkında uzman görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerini kapsamaktadır. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 45). Çalışmada, öncelikli olarak literatür taraması yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 8 bölgede bulunan, Uzman görüşü alınarak hazırlanan görüşme soruları doğrultusunda TRT THM Çocuk Korolarında çalışma yürüten eğitmenlere yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Bu görüşmelerin sonuçlarına göre durum tespiti yapılmıştır. Uzman görüşünden de yararlanılarak üç yıllık ses eğitimi uygulaması ve repertuar dersleri için bir program önerisi oluşturulmuştur. Hazırlanan program önerisi kapsamında ses eğitimi dersleri için amaç-kazanımlar, ses eğitimi çalışmaları, ses egzersizleri hazırlanarak, repertuar dersleri için çocuk sesine ve yaşına uygun olan türküler seçilip örnek bir repertuar oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında Delphi yöntemi kullanılmıştır. Delphi yöntemi daha kapsamlı araştırma olanağı sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden biridir. Programın içeriğine ilişkin uzman görüşleri Delphi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu yöntemin amacı; “geleceğe ilişkin tahminlerde bulunmak, uzman görüşlerini ortaya çıkarmak ve uzlaşma sağlamaktır” (Akpınar, 2017, s. 107). Delphi değerlendirmesine katılım e-posta aracılığıyla yapılmıştır. Delphi tekniği, uzman gruba uygulanan anketin değerlendirilmesine ardından varsa düzenlenecek bölümlerin düzenlenerek tekrarlanmasına ve sonuç olarak ortak bir görüş elde edilmesine kadar süren bir süreçtir.

Delphi yönteminde izlenmesi gereken adımlar şunlardır:

1. “Problemin belirlenmesi
2. Katılımcıların seçimi
3. I. Delphi anketinin üyelere gönderilmesi
4. I. Delphi anketinin cevaplanması
5. II. Delphi anketinin düzenlenmesi ve gönderilmesi
6. II. Delphi anketinin cevaplanması
7. II. Delphi anketinin analizi ve uygulamalarının sonuçlandırılması” (Akpınar, 2017,s. 107).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Yüksek Öğretim Kurumları’nda ses eğitimi dersi veren akademisyenler ve TRT Bölge Müdürlükleri’nde görev yapan Türk Halk Müziği çocuk korusu eğitmenlerinden oluşturmaktadır. TRT bünyesinde bulunan 8 Bölge Müdürlüğünde yapılan ön çalışmada TRT İzmir Radyosunda Türk Halk Müziği Çocuk Korosunun kapatıldığı tespit edilmiş olup araştırma diğer bölge müdürlüklerinde bulunan toplamda 7 koro eğitmeniyle gerçekleştirilmiştir. Delphi değerlendirmesi için 14 kişi çalışma grubuna alınmasına rağmen toplamda 8 kişi değerlendirme sonuçları ile dönüş yapmıştır. Delphi turlar, alanında uzman üç ses eğitimcisi ve beş Türk halk müziği

koro eğitimcisi tarafından tamamlanmıştır. Araştırmada, çalışma grubu belirlenirken örneklem çeşitlerinden amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Örneklem oluşturulurken araştırma amaçlarına en uygun olduğu düşünülen birim dikkate alınır. Bu tür örneklemin kullanıldığı çalışmalarda, elde edilen sonuçlar evrene genellenmez ve örneklemler evrenin temsili ile ilgili olmadığı için sadece araştırma amaçlarına ve incelenen örneklem bazında yorumlanır. Yani örnek yalnızca kendini temsil eder (Baştürk ve Taştepe, 2013).

Tablo 1.

Koro Eğitimcilerinin Demografik Bilgileri

Uzman	Yaş Aralığı	Cinsiyet	Eğitim	Mezun Olduğu Bölüm	Halk Müziği Geçmiş Var mı?
Uzman 1	40-45	Kadın	Lisans	Konservatuar Temel Bilimler	Evet
Uzman 2	55-65	Erkek	Lise	Büyükşehir Bel. Konservatuar	Evet
Uzman 3	35-40	Erkek	Yüksek Lisans	Konservatuar Temel Bilimler	Evet
Uzman 4	55-65	Erkek	Lisans	Müzik Öğretmenliği Konservatuar	Evet
Uzman 5	55-65	Erkek	Lisans	Temel Bilimler Konservatuar	Evet
Uzman 6	35-40	Erkek	Lisans	Müzik Öğretmenliği Konservatuar	Evet
Uzman 7	55-65	Erkek	Lisans	Temel Bilimler Konservatuar	Evet

Elde edilen bilgilere göre 4 koro eğitimcinin 55-65 yaş aralığında, 1 koro eğitimcinin 40-45 yaş aralığında, 2 koro eğitimcinin 35-40 yaş aralığında olduğu, koro çalışmaları yürüten eğitimcilerden birinin kadın, diğer eğitimcilerin ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Eğitimcilerinin eğitim durumları incelendiğinde 6 koro eğitimcinin lisans ve 1 koro eğitimcinin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Koro eğitimcilerinin Halk müziği geçmişine dair veriler incelendiğinde bütün koro eğitimcilerinin halk müziği bilgi ve birikimine sahip oldukları ve halk müziği ile yakından ilgilendikleri gözlemlenmiştir.

Koro eğitimcilerinin mezun oldukları okullar incelendiğinde, 2 koro eğitimcinin İstanbul Teknik Üniversitesi'nden, 1 koro eğitimcinin Adana Büyükşehir Belediye Konservatuarı'ndan, 1 koro eğitimcinin Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi'nden, 2 koro eğitimcinin Ege Üniversitesi Temel Bilimler mezunu ve aynı zamanda İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Konservatuarında doktora öğrencisi, 1 koro eğitimcinin Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü mezunu ve aynı zamanda İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrencisi olduğu görülmüştür. TRT bünyesinde bulunan Türk Halk Müziği Çocuk Korosu eğitimcilerinin hepsinin müzik alanında eğitim aldıkları ve 2 eğitimcinin akademik olarak eğitim almaya devam ettiği görülmektedir. Bu durumdan yola çıkarak çocuklara eğitim veren eğitimcilerimizin Türk Halk Müziği hakkında bilgi birikime sahip oldukları, deneyimleri bakımından çocuklara faydalı olabilecekleri söylenebilir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Çalışmanın ilk aşamasında, TRT bünyesindeki 7 Bölge Müdürlüklerinde faaliyet gösteren THM Çocuk Korolarının eğitimcilerine yapılandırılmış görüşme uygulanarak, koro çalışmalarıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Koro eğitimcilerine bir bölümü demografik bilgileri içeren 5 ayrı bölümden oluşan toplam 19 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı ve araştırılan arasında uzun süreli bir iletişim yoktur. Araştırmacılar önceden görüşme soruları hazırlayarak araştırma sürecini yönetirler. Başka bir deyişle, önceden hazırlanan soruların araştırılan kişilerin ileri sürdüğü düşünceleri yeniden düzenlemesi, tartışılması, bu kişilere esneklik sağlanması durumu yoktur. Kısacası, burada araştırılan kişi ikinci plandadır ve araştırmacıların kontrolindedir (Ekiz, 2017).

Koro eğitimcilerine uygulanan yapılandırılmış görüşmeden elde edilen veriler tablo haline getirilmiş, analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen veriler değerlendirildikten sonra uzman görüşlerine ve literatüre dayalı olarak örnek bir öğretim programı önerisi geliştirilmiştir. Öğretim programı önerisi oluşturulurken MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nca hazırlanan Güzel Sanatlar Lisesi Ses Eğitimi ve Güzel Sanatlar Lisesi Türk Halk Müziği Koro dersi öğretim programlarından (2018) ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Delphi yöntemi, ses eğitimi ve repertuar müfredat önerileri konusunda uzmanlar tarafından değerlendirilmek üzere kullanılmıştır. Uygulanan Delphi tekniğinde, 3 yıl her dönem 14 haftayı içeren *Ses Eğitimi* dersi amaç kazanımları, Hicaz, Hüseyini ve Kürdi makamları İçeren *Makamsal Ses Egzersizleri* bulunmaktadır. Birinci ve ikinci Delphi tur değerlendirmeleri üç bölümden ve toplam 143 maddeden oluşmaktadır. Uzmanların değerlendirmesi olumlu ve olumsuz olarak belirtilmiştir. Olumsuz olarak işaretlenen maddeler için uzmanlardan detaylı açıklama istenmiştir. Delphi ilk tur ve Delphi ikinci tur olarak yürütülen Delphi süreci sonucunda uzmanlar arasında fikir birliğine varılmış ve uzmanlar tarafından değerlendirilen model önerisi süreci tamamlanmıştır. Delphi değerlendirme sürecinin verileri frekans ve yüzde olarak belirtilmiştir. Bulgular önce tablo halinde sunulmuş, ardından yorumlanmıştır.

Etik Kurul İzin Belgesi

Bu araştırma 2019 yılında tamamlanmış yüksek lisans tezinden üretildiğinden etik kurul kararı koşulu taşımamaktadır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizlerine ilişkin bulgular aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 2.*Koro Eğitimcilerinin Giriş Sınavıyla İlgili Görüşleri (n: Kişi Sayısı)*

Giriş Sınavında Uygulanan Aşamalar	Sınavda Kullanılan Enstrüman	Sınav Duyurusunun Yapılma Şekli	Öğrenci Alım Sayısının Belirlenme Kriteri	Seçilen Öğrencilerin Kız-Erkek Dağılımını
n: 7 (İşitme-Ezgi, Ritm Tekrarı-Türkü Söyleme)	n:4 (Bağlama) n: 3 (Bağlama-Piyano)	n:3 (Milli Eğt.-Radyo-TV) n: 2 (TRT Kurumu) N: 1 (Radyo-TV-TRT Kurumu)	n: 2 (Sayı Kısıtlaması Yok) n :1 (Sınıf Kapasitesine) n:1 (Koral Ses Yoğunluğuna) n:1 (İhtiyaç Durumuna Göre) n:1 (Kız-Erkek Seslerindeki Dengeye) n: 1 (Çocuk Korosu Yapılanmasına)	n:3 (Cinsiyet Ayrımı Yok) n:1 (Sayı Dengesine) n:1 (Çocuk Korosu Yapılanmasına) n:1 (Eşit Olmasına) n:1 (Ses Uyumuna)

Tablo 2'den elde edilen bulgulara göre farklı bölgelerde bulunan radyo müdürlüklerinde yapılan çocuk korolarına giriş sınavlarının içeriklerinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Koroya öğrenci alım sınavında işitme, ezgi-ritm tekrarı ve son olarak da türkü söyleme aşamalarına yönelik bir sınav programının uygulandığı görülmektedir.

Halk müziğinin ana çalgısı olan bağlamanın sınavda sıklıkla kullanıldığı ancak piyanoya da yer verildiği anlaşılmaktadır. Sınavda sadece piyano kullanımı tercih edilmemektedir. Dört koro eğitimcinin sınav esnasında bağlama, üç koro eğitimcinin sınav esnasında ise bağlama ve piyano kullandığı gözlemlenmiştir. Öğrenci alım sınavında kullanılacak enstrümanın seçiminde koro şefinin uygun gördüğü enstrümanın seçildiği, sınavda sadece piyano veya sadece bağlamanın kullanımına yönelik bir zorunluluğunun olmadığı söylenebilir. Bağlamanın, öğrenci alım sınavında eşlik çalgı olarak kullanıldığı görülmektedir. Buna göre sınava giren öğrencinin söylediği eserin türkü formatına uygun bir söyleyişle ifade etmesinin sağlandığı söylenebilir.

Yapılacak olan sınav duyurusunu 2 koro eğitimci Milli Eğitim ve Radyo Anonsları, 2 koro eğitimci TRT kurum ilanıyla, 1 koro eğitimci milli eğitim, radyo-tv ve TRT kurum ilanıyla, 1 koro eğitimci Radyo-TV, TRT kurum ilanıyla yapıldığını belirtmiş olup 1 koro eğitimimiz ise görüş bildirmemiştir. Duyurunun tek bir kaynaktan değil, çeşitli kaynaklardan yapıldığı söylenebilir.

Koroya alınacak olan öğrenci sayısını belirlerken 2 kişi sayı kısıtlaması olmadığını ifade ederken diğer koro eğitimcileri seçilecek öğrenci sayısını sınıf kapasitesine, kız-erkek seslerindeki dengeye, koral yoğunluğa, ihtiyaç durumuna ve çocuk korosu yapılanmasına göre yaptıklarını belirtmiştir. Koroya öğrenci alım sayısı ile ilgili her koronun mevcut durumu göz önünde bulundurularak alım yapıldığı, bu konuda herhangi kesin bir sayının ve kriterin bulunmadığı görülmektedir.

Koroya seçilen öğrencilerin kız-erkek dağılımında ise; 3 koro eğitimci cinsiyet ve ses ayrımı yapmadıklarını, diğer eğitimciler ise, çocuk korosu yapılanmasına, eşit olmasına, ses uyumuna ve sayı dengesine dikkat ederek sayıyı ayarladıklarını belirtmektedirler.

Tablo 3.*Öğrencilerle İlgili Uzman Görüşleri*

Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Durumları	Öğrencilerin Enstrüman Çalma Oranı	Koroda Ses Rahatsızlığı Olan Öğrenci Var mı?	Ses Rahatsızlığı Olan Öğrenciye Yardımcı Olabiliyor musunuz?
n: 3 (Orta Gelir)	n: 7 (Az)	n: 6 (Hayır)	n 6 (Hayır)
n: 2 (Orta-Yüksek Gelir)		n:1 (Evet)	n:1 (Evet)
n: 1 (Düşük-Yüksek Gelir)			
n: 1 (Düşük-Yüksek Gelir)			

Tablo 3'ten elde edilen bulgulara göre koroya başvuran öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumlarını 3 koro eğitmeni 'orta gelir', 2 koro eğitmeni 'orta ve yüksek gelir', 1 koro eğitmeni 'düşük ve yüksek gelir', 1 koro şefi ise 'düşük, orta ve yüksek gelir' olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre çalışmaya daha çok orta gelirli öğrencilerin katıldığı ama bunu yanında düşük gelirli ve yüksek gelirli öğrencilerin de çalışmaya katıldığı görülmektedir. Buna göre, TRT bünyesinde faaliyet gösteren çocuk korolarında her seviyede geliri olan ailelerin çocuklarının eğitim aldığı söylenebilir. Koroya seçilen öğrencilerin enstrüman çalma oranı bütün öğretmenler tarafından 'az' olarak belirtilmiştir. 'Koroda Ses Rahatsızlığı Olan Öğrenci Var mı?' sorusuna 6 Koro eğitmeni herhangi bir ses rahatsızlığı geçiren öğrencinin olmadığını, 1 koro eğitmeni ise eğitimin son yılında çocukların yaşı gereği mutasyon sürecine girdiği ve ses değişikliğinden kaynaklı sorun yaşadığını belirtmektedir. 'Ses rahatsızlığı olan öğrenciye profesyonel olarak yardımcı olabiliyor musunuz?' sorusuna ise 6 koro eğitmeni hayır, 1 koro eğitmeni evet cevabını vermiştir.

Tablo 4.*Kullanılan Repertuvar ile İlgili Uzman Görüşleri*

Türkü Seçiminde Dikkat Edilen Unsurlar	Repertuarınızı Bir ya da Birden Fazla Yöreye Yönelik Mi Belirliyorsunuz?	Repertuarınızda Türkçe Sözlü Eserler Dışında Başka Bir Dilde Türkü Söyletiyor musunuz?
n: 4 (Çocukların Ses Aralığına ve TRT Repertuarına)	n: 7 (Evet)	n: 4 (Hayır)
n: 2 (Çocukların Ses Aralığına, TRT Repertuarında, Ezgisel ve makamsal Olarak Basit Olmasına)		n: 3: (Evet- Kürtçe-Zazaca-Arapça)
n: 1 (Ezgisel Olarak Basit Olmasına ve TRT Repertuarında Olmasına)		

Tablo 4'ten elde edilen bilgilere göre repertuara eklenecek türkülerin seçiminde; dört koro eğitmeninin türkülerin çocukların ses aralığına uygun ve TRT repertuarında olmasına, iki koro eğitmeninin çocukların ses aralığına, ezgisel ve makamsal olarak basit olmasına, bir koro eğitmeninin de ezgisel olarak basit ve TRT repertuarında olmasına dikkat ettikleri anlaşılmaktadır.

Yedi koro eğitmeninin repertuarı belirlerken tek bir bölgeye bağlı kalmadan tüm yörelerden türkülere yer verdikleri görülmüştür. 4 koro eğitmeni Türkçe sözlü eserler dışında farklı bir dilde türkü söyletmediklerini, 3 koro eğitmeni ise (Kürtçe-Zazaca), (Kürtçe -Arapça), (Zazaca, Kürtçe) gibi farklı dillerde eser okuttuklarını belirtmiştir.

Faaliyet gösterilen bölgelerde kullanılan farklı dillerin de koro çalışmalarında kullanılan repertuvarda yer aldığı söylenebilir.

Tablo 5.

Genel Olarak Eğitim Sürecine Yönelik Uzman Görüşleri

Eğitim Aşamasında Neler Uyguluyorsunuz?	Eğitim Süresi	Eğitim Süresince TRT Repertuarı Hariç Kaynak Kitap Kullanıyor musunuz?	Yön Gösterecek Basılı Bir Öğretim Materyalinin Önemli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?
n: 6 (Ses Eğitimi-Temel Müzik Eğitimi-THM Repertuar)	n: 6 (1 Gün 3 Saat)	n: 6 (Hayır)	n: 7 (Evet)
n: 1 (Ses Eğitimi ve Temel Müzik Eğitimi)	n: 1 (2 Gün 6 Saat)	n:1 (Müzik Eğitimi ve Repertuar içeren kaynaklar)	

Tablo 5' ten elde edilen bilgilere göre 6 koro eğitmeninin çalışmalarında ses eğitimi, temel müzik eğitimi ve THM repertuar çalışması yaptığı, 1 koro şefinin ise ses eğitimi ve temel müzik eğitimi üzerinden çalışma yürüttüğü görülmektedir. Farklı bölgelerde faaliyet gösteren koroların çalışmalarının aynı olduğu söylenebilir.

Koro çalışma süresinde Milli Eğitimin iş takviminin esas alındığı, genelde hafta sonu çalışmaların yapıldığı belirtilmektedir. Ama koro çalışmalarını 6 koro eğitmeni 1 gün 3 saat, 1 koro eğitmeni ise çalışmanın 2 gün 6 saat şeklinde yaptıklarını belirtmektedir. Koro çalışmalarının genel olarak 1 gün 3 saat şeklinde yapıldığı söylenebilir.

Eğitim süresinde 6 koro eğitmeninin TRT repertuarı haricinde bir kaynak kitabı kullanmadığı, 1 koro eğitmeninin ise farklı kaynak kullandığı görülmektedir. Çalışmalarda genel olarak TRT repertuarından yararlandığı söylenebilir.

Tablo 6.

Eğitim Sürecindeki Amaç -Kazanımlarla İlişkin Uzman Görüşleri

Uzmanlar	Size göre TRT Türk Halk Müziği Çocuk korosunun amaçları nelerdir?
U1	"Çocuklara türkülerini sevdirmek, türkülerle aralarında bağ kurmak, ses eğitimi vermek, çocuklardaki yetenekleri ortaya çıkarmak.
U2	Türk halk müziğinde ulusal kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa bilinçli olarak aktarılmasını sağlamak. Bu tür koroların sayısının artmasını özendirmek ve örnek olmak. Bu alanda faaliyet gösterecek profesyonel sanatçıların yetiştirilmesine yardımcı olmak.
U3	Çocukların genç yaşta kendi kültürlerini öğrenmeleri açısından iyi bir durum TRT bünyesinde bu işin yapılması. Bunun haricinde gençlik korolarına ya da meslek eğitimi gerçekleştirmeye yönelik bir basamak olarak değerlendirilebilir.
U4	Temel müzik altyapı bilgileri ve alanımızla ilgili, geleceğe doğru THM aktarıcılarını yetiştirmek.
U5	Öncelikle çocuklarımıza kültürümüzü aşlamak ve sonrasında bunu meslek olarak yapmak isteyenleri motive etmek.
U6	Yeni yetişen kuşağa çocukluktan başlayarak Türk Halk Müziğini sevdirmek.
U7	Halk müziğinin nesilden nesile aktarılması, kendi kültürünün gerektirdiği değerlere yabancı olmayan, geçmiş ile geleceği birbirine bağlayan türkülerimizin vermiş olduğu mesajları iyi analiz edip buna göre örf, adet ve geleneklerine sıkı sıkıya bağlı olan nesiller yetiştirmek."

Elde edilen bulgular incelendiğinde, THM Çocuk Korolarının amaçlarının kültürümüzü çocuklarımıza aktarmak, yaymak ve sürdürmek olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra

çocuklarda müzik bilincini geliştirmek, çocukların seslerini eğitmek, geleceğe dair müziği meslek edinmeleri için çocuklara yol göstermek de THM Çocuk Korolarının amaçları arasında gösterilmektedir.

Tablo 7.

Eğitim Aşaması Sonucunda Öğrenci Kazanımına Dair Uzman Görüşleri

Uzmanlar	Eğitim Aşaması Sonucunda Öğrenci Kazanımları Nelerdir?
U1	"Sesini eğitmiş, repertuarını geliştirmiş, kendindeki yeteneği fark etmiş oluyor.
U2	Öğrencilerimiz severek çalıştıkları için arkadaşlarının da koro çalışmalarına katılmalarını sağlıyor. Türküleri hissederek okumayı öğreniyorlar.
U3	Bölgemizde bir gençlik korosunun olmamasından ileriye dönük bir uygulama olmuyor.
U4	Temel müzik bilgileri, THM alan bilgileri ve THM repertuarı
U5	Sosyal hayata alıştırma, nota, solfej okuma, nazari bilgiler ve repertuar çalışması
U6	Öğrenciler isteyerek ve severek geldikleri için 3 yılın sonunda belirli bir halk müziği eğitimiyle mezun oluyorlar
U7	Birlikte türkü söyleme alışkanlığı, takım ruhu, sahne deneyimi ve toplumsal bir alanda doğru davranış sergileme, doğru türkü dinleme ve söyleme alışkanlıkları kazanıyorlar."

Eğitim sonunda çocukların seslerinin eğitildiği, THM hakkında bilgi sahibi oldukları, türkü dinlemeye ve söylemeye alıştıkları aynı zamanda çocukların sosyal olarak geliştikleri ve kendilerini ifade etmelerinde daha özgüvenli oldukları görülmektedir.

TRT Türk Halk Müziği Korolarına Yönelik Öğretim Programı için Uzman Görüşlerine sunulan Delphi Değerlendirmelerinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8.

Uzman Görüşlerinin Delphi 1. Tur Değerlendirmesinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Görüşler	Karar	f	%
Ses Eğitimi Dersi Amaç ve Kazanımlara	Olumlu	7	87,50
Yönelik Uzman Görüşleri	Olumsuz	1	12,50
Sez Egzersizlerine Yönelik Uzman Görüşleri	Olumlu	7	87,50
	Olumsuz	1	12,50
Repertuvara Yönelik Uzman Görüşleri	Olumlu	8	100
	Olumsuz	0	0

Ses Eğitimi dersini içeren amaç kazanımları (3 yıl her dönem 14 haftayı içeriyor) Makamsal Ses Egzersizleri (Hicaz, Hüseyini ve Kürdi) ve dönem bazında 3 yıllık repertuvara yönelik yapılan Delphi 1. Tur değerlendirilmesinden elde edilen bulgulara göre, 1 kişi yalnızca ses eğitimi amaç- kazanımlarda olumsuz görüş bildirmiştir. Makamsal olarak yazılan ses egzersizlerinde de 7 uzmandan olumlu dönüt alınmış, uzman görüşlerinden yalnızca biri yazılan bazı notalara sözlerin durumuna göre hece bağı konulması gerektiğini ifade etmiştir. Tüm dönemlere yönelik toplamda yine 3 yıllık repertuarı içeren kısımdaki uzman görüşleri olumlu sonuçlanmıştır.

Delphi değerlendirilmesinde tespit edilen ses eğitimi alanındaki 1 uzmanın belirttiği düzeltmeler yapıp, Delphi 2. Tur değerlendirilmesi için tekrar uzmanlara gönderilmiştir.

Tablo 9.*Uzman Görüşlerinin Delphi 2. Tur Değerlendirmesinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar*

Görüşler	Karar	f	%
Ses Eğitimi Dersi Amaç ve Kazanımlara Yönelik Uzman Görüşleri	Olumlu	8	100
	Olumsuz	0	0
Sez Egzersizlerine Yönelik Uzman Görüşleri	Olumlu	8	100
	Olumsuz	0	0
Repertuvara Yönelik Uzman Görüşleri	Olumlu	8	100
	Olumsuz	0	0

Yapılan Delphi 2. tur uzman değerlendirmesinde, ses eğitimi ve repertuvar alanında 8 uzman görüşü de olumlu yönde olmuştur.

TARTIŞMA

Literatürde yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde; piyano eğitiminde makamsal eserlerin öğrencilerin hazır bulunuşluğuna etkisinin incelendiği benzer bir çalışmada da piyano eğitimi repertuarına Hüseyini, Karcıgar, Kürdi ve Hicaz makamlarında özgün etütler ve türkü düzenlemeleri kazandırılmıştır. Kullanılan makamlar (Hüseyini, Kürdi ve Hicaz) alanında bu çalışmayla benzerlik göstermektedir (Özparlak, 2019).

Sağır (2004), 'Okul şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi' çalışması Türk halk müziği ezgilerinin okul müziği ders kitaplarında yer alma sürecine ışık tutmaktadır. Cumhuriyetten günümüze kadar yayınlanmış müzik kitapları ve bu kitaplarda kullanılan şarkılar tablo şeklinde gösterilerek yorumlanmış, kullanılan şarkıların konularına göre dağılımı yüzdesel olarak ifade edilmiştir. Halk müziği ezgilerinin ders kitaplarında daha yaygın hale geldiğine dikkat çekerek, türkülerin çocukların gelişimi ve müzik eğitimi için önemli olduğunu belirtmektedir.

Peker (2018) "Üniversitemizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi" adlı çalışmasında amatör koroları ele alarak, uzman koro eğitmenleriyle görüşme formundan elde edilen bulgularla araştırma yapmıştır. Kullanılan yöntem dolayısıyla benzerlik gösteren bu çalışma sonucunda Halk Müziği Korolarında ses eğitimi çalışmalarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uslu (1993), 'TRT Türk Halk Müziği Repertuarında Çocukların Söyleyebileceği Türkülerin İncelenmesi' adlı tez çalışmasında TRT repertuarına kayıtlı, çocuk gelişimine ve ses aralığına uygun, akılda kalıcı bir müzik yapısına sahip türküler seçilmiştir. Bu çalışmada repertuar seçme kriterleri ile Uslu'nun repertuar oluşturma kriterleri eşdeğerdir.

Öztop (2007), "Planlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi" başlıklı tez çalışmasında; Türkiye'de amatör bir koroda görev yapan kişilerin eğitim sürecinde ulaşması planlanan hedeflerin incelenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda özengen koroların yaygınlaşmasının ve işlevsellik kazanmasının önemine dikkate çekilerek, bu korolarda eğitimin belli bir plan ve program dahilinde gerçekleşmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur.

SONUÇ

TRT'ye bağlı THM Çocuk Korosu'nda görev yapan koro eğitimcilerinin görüşlerinden elde edilen sonuçlar.

- Görüşmelerden edinilen bilgiler sonucunda koro eğitimcilerinin müzik alanında eğitim aldıkları, Türk Halk Müziği ile yakından ilgili oldukları, sınavda ezgi-ritm tekrarı, işitme ve türkü söyleme alanlarında uygulamalar yaptıkları,
- Koro eğitimcilerinin koro üyelerini seçme yöntemlerinin benzerlik gösterdiği,
- Giriş sınavında enstrüman olarak bağlama ve piyanonun temel olarak kullanıldığı, çocuk korosuna giriş sınavlarının ne zaman ve nerede yapılacağına dair duyuruların MEB aracılığıyla okullara gönderildiği ve aynı zamanda duyuruların TRT radyo ve televizyon yayınları ile de yapıldığı, yapılan duyuru çalışmalarının uzmanlar tarafından herkese ulaşamadığı görüşü belirtilerek çalışmaların yeterli olmadığı, koroya eleman alınırken belli bir kontenjanın belirtilmediği, bölgeler arasında koronun genel durumu göz önünde bulundurularak öğrenci alım sayısının değişkenlik gösterdiğini,
- Koro eğitimi alan öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının genel olarak orta düzeyde olduğu ve aynı zamanda öğrencilerin müzik aleti çalma oranlarının düşük olduğu,
- Koro eğitimcilerinin ses sağlığı konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmadığı ve ses sağlığı sorunu olan öğrencilere bu konuda yardımcı olamadıkları,
- Repertuvar hazırlığında genel olarak çocukların ses sınırlarına, ezgilerin akılda kalıcı olmalarına, basit ritm kalıplarıyla yazımlarına dikkat edildiği, yapılan repertuvar derslerinde, türkü seçiminde herhangi bir yöreye bağlı kalınmadığı, genel olarak Türkçe sözlü eserlerin okutulduğu ifade edilirken, Doğu' da bulunan TRT Bölge Müdürlüklerin de aynı zamanda Zazaca, Arapça ve Kürtçe eserler de söyledikleri,
- THM Çocuk korosunun amaçlarının; çocuklara kültürümüzü aşılama, yayma ve sonrasında devam ettirme olduğu,
- TRT THM çocuk korolarında temel olarak çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine dikkat edilerek temel müzik eğitimi başta olmak üzere, çocukların gelişim özellikleri doğrultusunda ses eğitimi ve repertuvar eğitimlerini verildiği, çalışmaların hafta sonu bir gün üç ders saati şeklinde yapıldığı, alınan eğitim sonucunda öğrencinin, müzik dinleme ve söyleme becerisi kazandığı, temel müzik bilgilerinin yanı sıra Türk halk müziği bilgilerinin de verildiği,
- Repertuvar çalışmalarında TRT repertuvarının ana kaynak olarak kullanıldığı, derslerde koro eğitimcinin çalışmaları belli bir plan ve program dahilinde yapabilmeleri için koro eğitimcilerine yön verecek basılı bir materyalin olmasının gerekliliği sonuçlarına ulaşmıştır.

TRT THM Çocuk Koroları Öğretim Programı Önerisi için uzman görüşlerinden elde edilen sonuçlar;

- TRT THM Çocuk Koroları Öğretim Programı Önerisi için uzmanların 1. Delphi değerlendirmesi bulgularının sonuçlarına göre;

Makamsal olarak yazılan *ses egzersizlerinde* 7 uzmandan olumlu dönüt alınmış, uzman görüşlerinden yalnızca biri yazılan bazı notalara sözlerin durumuna göre hece bağı

konulması gerektiğini ifade etmiştir. Dönem bazında 14 haftayı ve toplamda 3 yılı içeren ses eğitimi öğretim programında amaç ve kazanımlarda 1 uzman, bazı ifade yanlışlıklarının yapıldığını belirtmiştir. Tüm dönemlere yönelik toplamda yine 3 yıllık repertuarı içeren kısımdaki uzman görüşleri olumlu sonuçlanmıştır.

- TRT THM Çocuk Koroları Öğretim Programı Önerisi için uzmanların 2. Delphi değerlendirmesi bulgularının sonuçlarına göre;

Delphi değerlendirmesinde tespit edilen ses eğitimi alanındaki 1 uzmanın amaç ve kazanımlarda belirttiği ifade yanlışlıkları düzeltilip tekrar gönderilmiş, 2. Delphi değerlendirmesi uzmanlar tarafından olumlu sonuçlanmıştır.

ÖNERİLER

- Bu öğretim programı önerisi ilk olarak TRT'ye bağlı THMÇK için hazırlanmış olup, eğitimde birliğin sağlanması ve ortak bir dil kullanılması açısından önemlidir. Yapılan çalışma, farklı kurumlar altında faaliyet gösteren Türk halk müziği çocuk koroları tarafından da kullanılabilir.
- Türk halk müziğinin sevdirmesi ve kültürümüzün en doğru şekilde yayılması için bu tür koro çalışmaları artırılabilir. Erken yaşlardan itibaren sürekli eğitim yoluyla çocuklarda bu bilinç güçlendirilebilir.
- Çeşitli kurumların çatısı altında tüm illerde çocuk korolarının sayıları artırılabilir.
- Koro çalışmaları çocukların seslerinin gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Bu alanda profesyonel kişilerin çalışmaları, çocuğun sesinin gelişimi ve sağlığı için önemlidir. Bu konuda alanında uzman kişilerce yapılacak hizmet içi kurs ve konferansların da faydalı olması beklenmektedir.
- Koro çalışmalarına ses sanatçıları, doktorlar, sunucular, akademisyenler vb. davet edilerek, alanlarıyla ilgili çocuklara bilgi vermeleri sağlanabilir.
- Yerel müzik etkinliklerini takip edilerek çocukların hem seyirci hem de katılımcı olmaları sağlanabilir.
- TRT Çocuk Korosu korist alım sınavının tüm kesimlerde duyurulması için Milli Eğitim Müdürlüğüyle işbirliğine girilerek ilköğretim okullarına sınav duyuruları gönderilebilir, duyuru için görsel olarak etkileyici kısa yayınlar ve posterler hazırlanabilir.
- Dersin içeriğine göre düzenlenmiş ders kitapları oluşturabilir.
- Tüm Bölge Müdürlüklerinde ders saatleri, çalışmaların içeriği ortak bir program dahilinde verilmeli, ortak bir sınav yönergesi oluşturulmalıdır.
- TRT bölge müdürlüklerinde faaliyet gösteren TRT THMÇK yılda en az bir kez bir etkinlikte bir araya gelerek ortak bir konser verebilir. Koro eğitimcilerine ayrıca yıllık bir iş değerlendirme toplantısı teklif edilebilir.
- Çocuklar bölge müdürlüklerinin imkanları dahilinde radyo ve televizyon programlarına katılabilir.
- TRT bünyesinde bulunan çocuk korosunda bugüne kadar yön gösterecek basılı bir öğretim materyalinin (Türk Halk Müziği Çocuk Koroları için Öğretim Programı - Kılavuz Kitap) olmayışından dolayı, yapılan çalışmanın bir ilk olması önem teşkil etmektedir. Bu program önerisi amaç kazanımlar haricinde oluşturulacak etkinliklerle birlikte geliştirilip tüm Türk Halk Müziği Çocuk Korolarına uyarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, P. D. (2017). *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme*. Ankara: Data
- Baştürk, S., & Taştepe, M. (2013), *Evren ve örneklem*, S. Baştürk (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri (129-159), Ankara: Vize
- Biol, G. (2003). Müzik öğretmeni adaylarında düzgün, doğru ve etkili konuşma yönünden bireysel ses eğitimi dersinin önemi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* (s. 111-115). Malatya: PegemA.
- Cevanşir, B., & Gürel, G. (1982). *Foniatri: Sesin oluşumu, bozuklukları ve korunmasında temel ilkeler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi* (2. Baskı). Ankara: Yurtrenkleri.
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem.
- Deryakulu, D. (1992). Eğitim iletişimi kavramı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25, 787-794
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Erdem, A. R. (2005). *Etkili ve verimli eğitim*. Ankara: Anı.
- Evren, G. F. (2018). Yükseköğretim kurumları'nda ses eğitimi derslerine yönelik 11 seviyesinde yeni bir öğretim programı önerisi: *European Journal of Educational & Social Sciences*, 2, 197-213.
- Özparlak, Ç. S. (2019). *Piyano eğitiminde makamsal eserlerin seslendirilmesinde öğrencilerin hazır bulunuşluğuna yönelik çalışma önerileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öztop, S. (2007). *Planlı ve programlı bir özangen koro eğitimi ile bireylere kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara
- Peker, Ö. (2018). *Üniversitelerimizde amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya
- Sağır, T. (2004). Okul şarkıları konuları açısından değerlendirilmesi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Isparta.
- Shively, J. (2015). Constructivism in music education. *Arts Education Policy Review*, 3(116), 128-136.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Türkmen, Ü. (2010). Çocuğun bireysel, toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 960-970.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Ulusal, Y. (2019). *Ulusal yayın*. 08.05.2019 tarihinde <https://www.ulusal.com.tr/egitim-saglik/trt-korolarinda-2-bin-506-ogrenci-egitim-goruyor-h150559.html> adresinden alınmıştır.
- Uslu, M. (1993). *TRT Türk halk müziği repertuarında çocukların söyleyebileceği türkülerin incelenmesi*, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme-teori, teknikler*. Ankara: Alkım.